

THE EUROPEAN FORUM FOR HISTORIC SITES

22-24 October 2014, Kalmar Castle, City of Kalmar, Sweden.

140901

P R E L I M I N Ä R T P R O G R A M

Konferensprogrammet hålls på engelska om inte annat anges. Gulmarkerade seminarier hålls helt eller delvis på svenska. Programmet är preliminärt. Seminarier/föreläsare kan tillkomma eller bytas ut. Vid förändring av programmet finns möjlighet för deltagare att ändra sitt val av seminarier på plats.

TISDAG 21 OKTOBER FÖRPROGRAM KALMAR

- 15.00 Höstmöte** **Kalmar läns museum**
Länsmuseernas samarbetsråd
Se separat program
- 19.00 Välkomstmottagning (För speciellt inbjudna)** **Residenset**
Landshövding Stefan Carlsson, Länsstyrelsen i Kalmar län

ONSDAG 22 OKTOBER SEMINARIER KALMAR SLOTT

- 07.30 Registreringen öppnar**
- 09.00 Välkommen**
Björn Andersson, generaldirektör, Statens Fastighetsverk
Stefan Carlsson, landshövding, Länsstyrelsen i Kalmar län
Håkan Brynielsson, regiondirektör, Regionförbundet i Kalmar län
- 09.15 Huvudtalare: Innovativa uppdrag och intäktskällor**
Så tänker och arbetar världens främste kulturfilantrop
Mr Jurjen van der Tas, Deputy Director, The Historic City Programme, Aga Kahn Trust for Culture, Geneva, Switzerland.
Aga Kahn Trust for Culture är världens största privata filantropiska stiftelse med verksamhet i en lång rad afrikanska och asiatiska länder. Jurjen van der Tas berättar om varför våra historiska platser är så viktiga att bevara och hur man med egna resurser som grund får med sig partners i det omfattande arbetet med att rädda utsatta historiska städer åt eftervärlden. Föreläsningen ger en tänkvärd inblick i filantropis värld och dess möjligheter. Hur många filantroper har vi i vår egen omgivning? Och hur tar vi tillvara på deras samhällssyn?
- 10.15 Förfriskningar**

Seminarieblock 1 KI 10.40 – 12.15

1. TEMA: INNOVATIVA UPPDRAG OCH INTÄKTSKÄLLOR

10.40 1. A. Historiska platser – Utsatta i krig - ovärderliga i fred

Annika Magnusson, General Secretary, Cultural Heritage without Borders, Stockholm.

Historiska platser har en viktig funktion för människor i krigsdrabbade områden. I många fall är återuppbyggnaden av dem ett sätt att återskapa befolkningens identitet och stolthet.

Annika berättar hur man i Cultural Heritage without Borders stödjer återuppbyggnaden av förstörda historiska platser för att stärka demokrati, fred och socioekonomiska förhållanden.

11.30 1. B. Volontärer – Mynten med många framsidor

Violet Dalton, Head of volunteering, National Trust for Scotland, Edinburgh, Scotland

För många historiska platser är frivilliga insatser nödvändiga för att kunna bevara och hålla miljöerna tillgängliga för allmänheten. Men det finns fler värdefulla aspekter med volontärer.

Med 25 års erfarenhet vet Violet allt om hur man bäst organiserar och tillvaratar volontärers engagemang. Under 2013 arbetade 3 800 volontärer hela 186 580 ideella timmar för NTS.

2. TEMA: UTVECKLING OCH FÖRÄDLING

10.40 2.A. Pilgrimen – En andlig sökare eller vandrande plånbok?

Putte Eby, turismutvecklare, Östersunds kommun. Östersund. Sverige

Santiago de Compostela, Lourdes, Vadstena, Rom, Trondheim – runt om i Europa sträcker sig ett osynligt nät av pilgrimsleder med en blomstrande småskalig besöksnäring.

Men hur får man länder, kommuner och entreprenörer att samarbeta professionellt? Putte Eby berättar om utvecklingen av 56 mil långa S:t Olafsleden mellan Selånger och Trondheim

11.30 2.B. Med äkthet som affärsidé och intäktskälla

Jocke Johansson, Vd, Astrid Lindgrens Värld. Vimmerby. Sverige.

Den världsberömda barnboksförfattarinnan Astrid Lindgren har sålt 145 miljoner böcker på 95 språk. I Astrids födelsestad Vimmerby ligger ett av Sveriges främsta besöksmål, temaparken Astrid Lindgrens Värld. Här är allt som i Astrids böcker – fast på riktigt! Vad är då hemligheten bakom succén? Jocke berättar om hur det är att ha äkthet som affärsidé.

3. TEMA: INTÄKTER OCH AVKASTNING

10.40 3.A. Verklighet och saga – sida vid sida

Adam Busiakiewicz, kulturarvskonsult, Fine Art, London, England

Warwick Castle är ett äkta slott som förvandlats till ett sagoslott. Men hur gick det till? Och vad får och kan man egentligen göra på en kulturhistorisk plats? Adam Busiakiewicz berättar om sitt tidigare arbete som chef för slottets historiska interpretation och hur ägaren, Merlins Entertainment med 72 temaparker, kombinerar affärsmässighet med bevarande och äkthet.

11.30 3.B. Vad kostar ett kilo upplevelse?

Ulrika Karlsson, ägare, Krakas Krog, Katthammarvik, Sverige.

Alla vet vad ett kilo potatis kostar, men vad kostar en upplevelse? Att våga ta betalt är avgörande för en lönsam publik verksamhet på en historiska plats. Traditioner, normer och värderingar hämmar dock ofta prissättningen i offentliga och ideella organisationer. Men det finns de som vet hur man gör! Ulrika berättar hur hon tänker kring att prissätta upplevelser.

12.15 Kung Erik XIV bjuder in till Slottslunch.

Seminarieblock 2: KI 13.15 – 14.45

1. TEMA: INNOVATIVA UPPDRAG OCH INTÄKTSKÄLLOR

13.10 1.C. Fundraising – Vad krävs för att lyckas?

Johan Wännström, vd, Mira Brakeley, Stockholm.

Mira Brakeley, ett globalt konsultbolag, hjälper icke kommersiella aktörer med fundraising.

I en del länder utgör fundraising en självklar finansieringsform för att bevara och utveckla kulturarvet. I andra länder som Sverige är det än så länge få kulturaktörer och historiska platser som arbetar med fundraising. Johan berättar om vad fundraising är, vad som krävs för att lyckas samt ger exempel där fundraising tillfört en mångfald olika positiva effekter.

14.00 1.D. Herrgårdarna – Hjärtat i den lokala samhällsutvecklingen

René W.Chr. Dessing, director, SKBL, Hemstede, Nederländerna

En gång var Europas herrgårdar motorer i den lokala samhällsutvecklingen. Men vilka uppgifter har de i framtiden? Och hur säkrar vi deras framtid?

I Nederländerna återstår 551 av ursprungligen 6 000 herrgårdar med mark. René Dessing berättar om hotet mot dessa kulturskatter, varför de måste bevaras och hur det ska gå till.

2. TEMA: UTVECKLING OCH FÖRÄDLING

13.10 2.C. Internationellt samarbete – ett givet sätt att utvecklas.

Matthias Ripp, World Heritage Coordinator, Regensburg World Heritage, Regensburg.

Hur gör man som historisk plats när man saknar partners i sin närheten eller de bara återfinns utomlands? Matthias berättar om flera internationella projekt där likheten förenar och geografiska gränser krossas samt reder ut vad som är viktigt att tänka på när man letar efter internationella partners och nätverk.

14.00 2.D. Från döende industri till levande mötesplats

Dr Manfred Dammeyer, professor, University of Duisburg-Hessen, Duisburg, Tyskland

När storhetstiden för Europas största gruvregion i Ruhrområdet tog slut tog man med bl.a. politikern Manfred Dammeyer i spetsen, beslutet att ansöka om rollen som Europas Kulturhuvudstad. Övergivna industribyggnader förvandlades till Tysklands hetaste kulturmiljöer. Men hur gick det sen? Vilka effekter skapades? Dr Dammeyer vet svaret.

3. TEMA: INTÄKTER OCH AVKASTNING

13.10 3.C. Historiska platser – mästerliga scener för musik och teater

Jan Strandholm, General Manager, Savonlinna Opera Festival, Savonlinna, Finland

Hur får man 60 000 av världens operaälskare att samlas resa till Olavinlinna slott 33 mil från Helsingfors varje år? Vilka värden finns det i att verka i en historisk miljö? Hur tillvaratar man dess inramning vid events? Jan avslöjar varför Savonlinna Opera Festival utvecklats till en av Europas mest populära operascener – älskad av såväl publik som sångare och musiker.

14.00 3.D. Människor, minnen & mat – själen hos varje historisk plats

Per Bengtsson, vd, grundare av PM restauranger, Växjö, Sweden

Hur kopplar man samman när- och härproducerad mat och dryck med en plats historia? Per och hans partners har byggt upp en prisad restaurang- och hotellkoncern där den lokala historien och identiteten genomsyrar allt. Per berättar om sina tankar och hur man skapar matupplevelser inspirerade av lokala historiska platser och händelser.

14.45 Förriskningar

15.15 Huvudtalare: Utveckling och förädling

Med det bästa från två världar – ett lyckat partnerskap för historiska platser

Judith Moreau, utvecklingschef, Culturespace, Paris.

Med en tydlig vision, mycket erfarenhet och god kunskap har det franska företaget Culturespace bevisat att det går att skapa ett storskaligt, kvalitativt och affärsmässigt fungerande samarbete mellan en statlig kulturfastighetsägare och ett privat driftsbolag.

Judit Moreau berättar hur man på ett innovativt sätt lyckas få överta driftsansvaret för fjorton av den franska statens historiska besöksmål, utveckla deras attraktivitet, öka besöksantalet markant och samtidigt göra en nationell insats för att väcka franska barns intresse för sitt lands kulturskatt. Konceptet gör Culturespaces till en unik aktör inom europeisk kulturturism.

16.15 Upptäck Kalmar på egen hand

Kvällen

Bremersons Saluhall

19.00 Ät & Prata kväll

Välkommen till en händelserik kväll fylld med inspirerande möten, goda idéer, överraskningar och smakfulla matupplevelser sprungna ur öländska och småländska råvaror. Allt mitt i en historisk miljö som vandrat en krokig väg från postkontor till saluhall.

TORSDAG 23 OKTOBER

STUDIERESOR

SYDÖSTRA SVERIGE

Resa A. Glasriket och Huseby bruk

Småland

Värdar Länsstyrelsen i Kronobergs län, Lessebo kommun, Huseby bruk AB, Statens fastighetsverk

Avfärd Kl. 08.00 från Kalmar Stadshotell, Stortorget. Kalmar

Program *Vi far rakt in i den mörka Smålandsskogen och till ett av världens mest kända glasbruksområde - Glasriket. Först ut är ett besök i den svenske möbelkonstnären och arkitektens Bruno Mathssons unika glashus. Efter rundvandring och glasblåsning på Kosta Glasbruk så äter vi lunch och tittar på Kostas unika glashotell, Kosta Art Hotel*

Färden går vidare till ett av Sveriges mest välbehållna järnbruk, Huseby Bruk. Brukets vd berättar om arbetet med att skapa landets attraktivaste bruksmiljö och skälen till att norra Europas största julmarknad hålls just här. Vi gör ett besök på brukets herrgård där allt står kvar som det gjorde när den senaste ägaren Fröken Florence Stephens bodde här.

Trekaffe med dopp i brukets nya trädgårdskafé avslutar besöket.

Under återresan finns chans till samtal och erfarenhetsutbyte med kollegor och värdar.

Återkomst Ca kl. 17.30 till Kalmar Stadshotell, Stortorget. Kalmar

Resa B. Eketorps fornborg och Världsarvet Södra Ölands odlingslandskap Södra Öland

Värdar *Mörbylånga kommun, Länsstyrelsen i Kalmar län, Riksantikvarieämbetet*

Avfärd *Kl. 08.00 från Kalmar Stadshotell, Stortorget. Kalmar*

Program *Resan går över den långa spektakulära Ölandsbron och söder ut till Världsarvet Södra Ölands odlingslandskap. Här har markerna odlats och nyttjats på samma sätt i över tusen år. Vi gör stopp i en unik radby, ser strandängarna och korsar det öländska alvaret på vår väg till slutmålet Eketorp fornborg.*

Vid utgrävningar på Eketorp fann man tre medeltida borgar byggda på olika århundraden. Efter utgrävningarna togs det unika beslutet att rekonstruera en borg direkt på fornminnet.

Eketorp fornborg har utvecklats till ett av Sveriges mest kända historiska besöksmål. I år har man byggt upp en ny entréport och bygger nu en medeltida restaurang.

Återkomst *Ca kl. 15.30 till Kalmar läns museum*

Fika *Studieresan avslutas på Kalmar läns museum där ett äkta svenskt kaffekalas väntar. Museets personal vägleder oss igenom denna ursvenska tradition och alla bakverk.*

Resa C. Borgholms slottsruin och Ölands väderkvarnar Mellersta Öland

Värdar *Länsstyrelsen i Kalmar län, Borgholms kommun, Statens fastighetsverk*

Avfärd *Kl. 08.00 från Kalmar Stadshotell, Stortorget. Kalmar*

Program *Resan går över den spektakulära sex kilometer långa Ölandsbron och norr ut på Öland.*

Nio hundra år gammal, känd av 95 % av Sveriges befolkning och belägen på en av landets populäraste turistdestinationer, så har Borgholms slottsruin mycket att leva upp till. Vid ankomst berättar slottsruinens chef om arbetet med att förvalta, bevara och visa upp slottet för Ölands besökare. Under rundvandringen får vi se det utvecklingsarbete som just färdigställts på slottsruinen. Vi besöker den nya upplevelsebaserade utställningen om slottets historia och får veta mer om slottsruinens barnverksamhet.

Efter en öländsk lunch i slottsruinens mäktiga salar ägnas eftermiddagen åt öns symboler, de öländska stubbkvarnarna. Av vad som mest varit 2000 kvarnar återstår idag 375. Vi besöker en kvarn, möter entusiaster och får en unik chans att se kvarnen i funktion.

Återkomst *Ca kl. 15.30 till Kalmar läns museum*

Fika *Studieresan avslutas på Kalmar läns museum där ett äkta svenskt kaffekalas väntar. Museets personal vägleder oss igenom denna ursvenska tradition och alla bakverk.*

Kvällen Kalmar Slott

18.30 Blixtpresentation

Inspiratörer sprider kunskap, idéer eller åsikter kring aktuella ämnen på ett annorlunda sätt.

Välkommen till en kreativ stund där upp till åtta inspiratörer bjuder på kunskap, idéer och åsikter på det mest jämlika sätt av alla. Varje inspiratör har 20 bilder x 20 sekunder på sig att fånga, överraska och övertyga dig. Efter 6.40 minuter står en ny inspiratör redo.

Har du själv en åsikt eller idé du vill sprida? E-posta ditt ämnesförslag till EFHS@sfv.se.

19.30 Hålla hov - En historisk kväll på Vasaborgen Kalmar slott

Fantasieggande mat och skådespel i Kalmar slott och den vackra Amiralitetsköllaren.

En historisk kväll på Kalmar slott där du som gäst bjuds på en kulinarisk och upplevelserik resa tillbaka i slottets historia. Med småländska och öländska råvaror utanför slottsporten, skickliga historiska kockar i köket och med fint och ofint folk från slottets forna tider på besök, så vägar vi lova en både angenäm, smakfull och rolig kväll!

FREDAG DEN 24 OKTOBER

WORKSHOPS

KALMAR SLOTT

Förmiddagens program erbjuder ett block med en rad intressanta workshops:

Block A Tema: Berättelser och entreprenörskap

08.30 Workshop 1: När berättelser inte blir som man tänkt sig.

Värdar: Linnéuniversitetet, Länsstyrelsen i Kronoberg, Skåne, Västernorrland och Örebro län
Moderator: Anders Högberg, Linnéuniversitetet. Kalmar.

Alla vill vi locka fler besökare till våra historiska platser. En viktig framgångsfaktor är de berättelser om platsen som besökarna tar del av via platsen i sig, skyltar och visningar.

Men att kommunicera är svårt. Vissa berättelser blir som man tänkt sig, engagerar besökarna och uppfyller uppsatta mål. Andra berättelser har motsatt effekt och får besökarna att känna sig uteslutna och inte delaktiga.

Sveriges länsstyrelsernas arbete med inkluderande och exkluderande berättelser om kulturarvsplatser har gett ny kunskap om komplexiteten i att skapa berättelser kring besöksmål. I workshopen får du ta del av och diskutera erfarenheterna av arbetet.

Workshopen inleds med 4-5 kortare presentationer och efterföljs av en diskussion.

10.00 Förfriskningar

10.30 Workshop 2: Lokalt entreprenörskap och regional utveckling av kulturarv

Värd: Linnéuniversitetet

Moderator: Bodil Petterson/Hans Lundberg, Linnéuniversitetet. Kalmar.

Workshopens presentationer och den efterföljande diskussionen behandlar vilken roll entreprenörskap spelar lokalt för utveckling av kulturen och historien i ett område. Fokus läggs på de sociala och kulturella effekterna av entreprenörskap för regional utveckling.

Vanligen framförs ekonomiska aspekter av satsningar som bör generera vissa inkomster för att bli lönsamma och betraktas som meningsfulla. På vilka sätt kan kulturarv och regional utveckling samverka och bidra till såväl ekonomisk som social och kulturell utveckling i ett område? Möjligheter, svårigheter och utmaningar belyses och diskuteras.

Workshopen inleds med 4-5 kortare presentationer och efterföljs av en diskussion.

Block B Tema: Praktisk metodik

08.30 Workshop 1: Tidsresemotodik – att göra historien relevant för besökarna

Värdar: Kalmar läns museum.

Moderator: Ebbe Westergren, Kalmar läns museum. Kalmar.

Kalmar läns museum och den internationella organisationen Bridging Ages har utvecklat ett koncept att arbeta med aktuella samhällsfrågor i ett historiskt och globalt perspektiv.

Utgångspunkten är lokala historiska platser och berättelser. Arbetsstättet genomförs i ett 20-tal länder i världen. I första delen av workshopen genomför vi en tidsresa till 1500-talet på Kalmar slott under temat "Nationalism eller Union". I andra delen diskuterar vi vilka historier som berättas på våra historiska platser, aktuella frågor i vårt samhälle och engagerande pedagogiska metoder. Vilka möjligheter har vi? Deltagarna ges chans att reflektera över hur metodiken kan anpassas till egna platsen, frågor och berättelser.

10.00 Förfriskningar - integreras i workshopen

10.30 Workshop 1: Tidsresemotodik – att göra historien relevant för besökarna (fortsättning)

Block C Tema: Hur man tillvaratar historiska platser

08.30 **Workshop 1: Tre framgångsrika sätt att tillvarata historiska platser**

Värd: Statens fastighetsverk

Moderator: Ann-Charlotte Spegel, Statens fastighetsverk.

Att förvalta en statsägd fastighetsportfölj handlar om mer än ren förvaltning, vi vill även förse allmänheten med berättelserna kring husen och fylla dem med liv och människor igen.

Men hur kan man räkna in den förtjänst som en bra berättelse ger en kulturhistorisk plats?

Vad är det värt om ungdomar upptäcker sin historia genom en deckarserie eller musikvideo?

Hur mycket värde ger det en annars tom byggnad?

Statens fastighetsverk presenterar först tre framgångsrika sätt att tillvarata historiska platser: 2008 gav SFV ut boken "Halva kungariket är ditt" där den statligt ägda fastighetsportföljen presenterades på ett nytt och lustfyllt sätt. De nationella evenemangen "Hemliga rum" där SFV öppnade portarna till annars låsta platser för allmänheten har blivit en formidabel succé. Och intresset för historiska miljöer ökar bland filmbolag, reklambyråer och musikproducenter.

08.30 **Workshop 2: Bevara militära platser – till vilken nytta?**

Värd: Statens fastighetsverk

Moderator: Anders Bodin, Statens fastighetsverk.

Allt fler militära anläggningar blir omoderna allt fortare och dess ägare står inför omfattande och kostsamma insatser för att avrusta, förstöra eller bevara dem. Varför ska man bevara dem? Vad kan och får de användas till och hur förvandlar man en hemlig militär anläggning till ett attraktivt besöksmål?

SFV har bjudit in kollegor och konsulter som presenterar genomförda och planerade exempel på hur militära anläggningar kan bevaras och tillgängliggöras.

Presentationen efterföljs av en diskussion med erfarenhetsutbyte kring hur militära miljöer tillvaratas, vilka utmaningar vi står inför och på vilka sätt vi kan samarbeta i framtiden.

10.00 **Förfriskningar**

10.30 **Workshop 3: Så förvandlar man en historisk plats till ett attraktivt besöksmål**

Värd: Statens fastighetsverk. Kalmar slott, Borgholms slott, Eketorps borg & Huseby bruk AB
Moderator: Anders Magnusson, Statens fastighetsverk.

Hur tar man som offentlig aktör bäst tillvara på sina historiska platser? I många kommuner för de en anonym tillvaro och ses mest som en kostnad. Men det finns de som botat sin hemmablindhet och lärt sig tillvarata deras potential.

Statens Fastighetsverk och hyresgästerna på fyra av Sveriges populäraste historiska platser berättar om hur man långsiktigt utvecklar dem till attraktiva, konkurrenskraftiga besöksmål.

Presentationen efterföljs av en diskussion med erfarenhetsutbyte kring vad som krävs för att kunna utveckla historiska platser till intäktsskapande och attraktiva besöksmål i framtiden.

12.00 **Slottslunch**

13.00 **Huvudtalare 3: Intäkter och avkastning**

Take the road to the Success!

Ariane Born, General Director, Die Burgenstrasse, Heilbronn, Germany *(ej bekräftad)*

Många historiska platser och besöksmål har en otrolig potential men ont om tid, pengar och kunskap. Dessutom är konkurrensen om gästerna knivskarp. Så vad gör man då?

Det startade med att ett antal tyska städer började samarbeta för att locka fler besökare att resa längs den väg som idag kallas Burgenstrasse. Idag är ca 50 slott längs den 1000 km långa vägen mellan Mannheim i Tyskland och Prag i Tjeckien medlemmar i organisationen.

Ariane Born berättar om samarbetet, varför Burgenstrasse blivit så framgångsrika, de utmaningar man stött på längs vägen samt föreningens 60-års jubileum och framtidsplaner.

14.00 **Gemensamt manifest**

Med konferensens delegater och möten som utgångspunkt så formar och presenterar en redaktion ett förslag på ett gemensamt manifest. Manifestet syftar till att med internationell tyngd lyfta fram de historiska platsernas potential i samhället. Den sprids via medier och de kontaktnät som konferensens deltagare förfogar över.

14.15 **Avslutning**

Konferensen avslutas

Frågor om programmet kan e-postas till efhs@sfv.se.